

Izhaja vsako prvo in tretjo nedeljo meseca; velja:
 Za celo leto . . . 2 gold. 50 kr.
 Za pol leta . . . 1 " 30 "
 Za četrt leta . . . " 70 "
 Posamesni iztisi prodajajo se po 10 kr. a. v.

PRIMOREC

političen in podučiven list.

Vredništvo je v hiši Kall Via Crociera N.º 1, II. nadstropje, — ekspedicijska v hiši št. 6 Via Sta. Lucia.
 Naročnina naj se blagovoljno pošilja pod naslovom: **Vek. Raič** v Trstu.

Povzdignimo krepke glase domovini v slavo!

Primorski Italjani

se poskušajo nekako organizirati. Po letu 1866, ko smo zgubili Beneško, so bili avstrijski Lahi tako zamaknjeni v „unito Italijo“, da od nje niso obrnili pogleda, in da se za svoje avstrijske razmere skoraj zmenili niso; truplo so imeli provizorično v Avstriji, duh pa je živel v Italiji, „zdaj pa zdaj“ so mislili „sprejela bo tudi nas madre Italia v svoje krilo“. Zaradi te svoje zamaknjenosti so kakor že rečeno, svoje stanje v Avstriji čisto iz oči spustili in neko smešno, nezavedno politiko vganjali. Njihovi državni poslanci so glasovali iz začetka s centralisti, pozneje pa s federalisti, in še dandanašnji menda ne vedo prav, na katero stran bi se obrnili. Ta njihova raztrešenost je nam Slavenom koristila toliko, da smo se na Primorskem utrdili, v Dalmaciji pa dobili večino. Zdaj pa so začeli spoznavati, da njihova inkorporacija v Italijo ne gre tako hitro, in da jim bo vendar še nekaj časa v Avstriji živeti. Ker so se tako daleč streznili, počenjuje se ve da pretresovati, kakó bi si svojo hišo v Avstriji nar bolj postavili in uredili. V ta namen so sprožili in laški listi zdaj obdelujejo misel, da bi se združili Trst, Goriško in Istra v eno kronovino z enim deželnim zborom v Trstu. Jasno je, kaj s tem nameravajo: goriškim Lahom presedajo Slovenci, s pomočjo laškega Trsta in Istre pa upajo na ogromno večino v primorskem deželnem zboru, ki se ima ustvariti in tako mislijo Primorje spraviti pod svojo oblast kot laško provincijo, za katero hočejo potem s pomočjo federalistov priboriti potrebno avtonomijo. V tem svojem laškem Primorji mislijo, dokler ne

bo drugače kazalo, kolikor mogoče samostojno živeti v Avstriji, pri priložnosti pa izročiti se Italiji. To svojo tirjatev združenja Trsta, Goriške in Istre opirajo na neke historične pravice, o katerih še do zdaj nikdar ni bilo nič slišati. Mi njihovih pergamentov ne bomo preiskavali, ker ne držimo veliko na take papirje, ker smo prepričani, da tisti, ki je močan, tudi brez njih doseže, kar mu je drago, kdor je pa slab, mu vsi papirji nič ne pomagajo. Mi Slovenci dobro vemo, da se vsi ti naklepi obračajo zoper nas, ker ni dvombe, da bodo Lahi v tem Primorji, ki ga mislijo spraviti v svoje roke, kolikor mogoče talijančili in slovenski živelj zatirali.

In vendar se teh namer nič preveč ne bojimo, ker trdno upamo na svojo bodočnost in ker se ne bojimo, da bi zamoglo domišljeno historično pravo nad naravnim človeškim pravom, kterega mi zastopamo, kedaj zmagati. To naše naravno pravo bomo branili z vso močjo mladega in čvrstega naroda. Naj imate večino po zborih, naj vas podpira vlada in historične pravice, mi vas bomo vendar vedno bolj spodjedali in nazaj tiščali, in bolj ko nas bode pritisnili, bolj bomo pritisnili mi nazaj, in ker smo močnejši, bomo mi huje pritisnili, nego vi. Kdo bo slednjič zmagal, ni dvomljivo, ker sami veste, da nas je od dne do dne več, vas pa od dne do dne manj. Konstatirano je, da v Trstu vsako leto več ljudi vmerje, kakor se jih rodi, in izmrli bi prebivalci, ko bi ne prihajali vedno novi iz slovenskih in nemških krajev v mesto. To tudi Lahi dobro vedo, zatoraj vse svoje upanje stavijo na pitalijančevanje, katero so do zdaj s tako dobrim uspehom prakticirali.

LISTEK.

Ponočna.

(Ruski zložil Homčkov)

II.

Mrak večerni na zemljo pal,
 Mesec je z zvezdami prisjal
 V lazurnem prostoru;

Čas ljubezni, tihote, miru,
 Zemlja in nebo sta polna svitla,
 Tihó šeptanje valov in bregu
 Se sliši na morju.

Srečno je srce, breg daleč leži,
 Kakor očaran moj čolnič spi;
 Upala so vela.
 Nebo, ko morje, leži nad menoj,
 Morje, ko nebo, blišči pod menoj
 Zvezdic truma v globini morskó
 Se vidi cela.

Da bi sprejela duša mojá
 V sebe tihote večera tegá,
 Skrb pozabila!
 Bolje, ko v šumnih valovih morjá,
 Polnih tajnosti in polnih svitla,
 Večno nebo in truma zvezdá
 Bi vnjej se svetila.

Moj prijatelj Štefé.

Moj prijatelj, — za Štefeta so ga klicali — bil je nadepolen mladenec. Kdor bere po slovenskih novinah literarne in lepoznavske črtice, ve, kaj je to; namreč: prva stopnja na lestvi neomejene slave. Mi Slovenci smo srečni ljudje, srečen narod, kajti tacih nadepolnih imamo stotero in stotero, le žalibog da mnogi, skoro bi rekel, večji del, ostanejo vedno — nadepolni. Večina mladenčev te baže ima ali hoče imeti pesniško žilo. Eden naših naj slavnějšíh pevcev potožil je to nadlogo v bogemu mescu, rekoč:

»Vso noč tak »nadepolni« k tebi zeva,
 Zdihuje, stoka, pesem kuje reva
 Da brz jo v Glasnik pošlje ali Cvetje.«

Pa moj prijatelj Štefé ni spadal v ta predal; ni bil pesnik.

Ako si ga le pogledal, kako je stopal skromno po obljudenih ulicah, malo naprej se držeč, obe roki pa vedno v žepu, kakor bi neprenehoma branil svetlim kebrom in peticam na dan, gotovo si moral koj spoznati, da je prej celemu svetu v sorodu, nego poeziji. V celih svojih devetnajstih letih, — morda

Kedor le malo pregleda imena naših Lahov, bo kmalo sprevidel, da niso Italijani, ampak pollaščenji Slovani. Da bi mi zamogli samó vse "iče," zopet v "iče," spremeneti, vzeli bi jim mnogo moči. Pa kar je zgubljeno, je zgubljeno, in tako je, pa se nič ne more. Ako pa mislijo, da bo pollaščenje zmirom takó naprej šlo, se jako motijo. Povsod je videti, da slovenski duh nad laškim prevlada, Italijanstvo pri nas nima tal, je le presajena rastlina, ki ne obrodi sadu.

Dokaz temu je to, da se v Trstu mladi ljudje, ki so hodili v laške šole in se poitaljančili, v odrasčenih letih učijo slovenščine, ker se čutijo v laškem življu sami sebi tuji, veneči. Še slovenskemu delavcu, ki kriči po krčmah "živijo Slovenci", laški duh nič ne imponira, in če mu Lah kaj pravi, reče "da, da, bi že moglo takisto biti", misli si pa "ti boš Kranjca učil!" Kedor pri nas laščini še največjo potuho daje, to so ženske, ki je ne morejo pustiti, ker je laščina tako gladka in kakor nalašč za žensko klepetanje. Pa tudi v tem se že na bolje obrača. Bolj ko bomo mi v omiki napredovali, manj se nam bo bati potujčevanja. Naši Italijani pa so sicer v dušni zvezi z Italijo, pa le, kar je omikanih, in ti živijo, kakor v prognanstvu, neomikani pa so čisto osamljeni pri nas, in živijo skoraj tako življenje, kakor mah na skali. Iz tega se vidi, da imajo Italijani prav malo upanja nas sebi assimilirati, se ve da če mi ne bomo popolnoma rok križem deli. Naj toraj le združijo Primorje, saj mi delamo ravno zdaj zedinjeno Slovenijo in Jugoslavijo, in oni nam prinesejo zedinjeno Primorje kakor prav nasproti. Jugoslavija pa se ne bo zadavila, ako požre par sto tisoč Italjanov. Pa saj nam ni za nje, ampak za kraje, ktere obsedajo in kateri so nam neobhodno potrebni. Naši Italijani naj se navadijo misli, da mi na primer Trsta nikdar ne bomo spustili iz svojih krempljev, ravno tako tudi drugih luk na Jadri ne, ki so skoraj vse v rokah laških naseljencev. Italija je poluotok in ima dosti drugih luk; za njo bi bilo posestvo naših ladjostaj sam "luksus"; mi pa bi podpisali svojo lastno smrt, ako bi se morja odrekli. In ker mi te luke bolj po-

trebujemo, nego Italijani, se bomo tudi bolj odločno za nje bojevali in brez dvombe jih tudi dobili. Mi priznamo gravitiranje Italijanov k Italiji za čisto naravno, in ko bi skupaj tam na beneški meji kje živeli, bi mi celo svetovali Avstriji, naj jih odda v imenu božjem laškemu kraljestvu, pa pri tem položaji, ko obsedajo celo obrežje, ki niti mi, niti Avstrija ne moremo biti brez njega, to ni mogoče. Ako pobaše vsak svojo peščico prsti, ki jo ima pod svojo hišo in pod svojim magacinom, in jo odnese s premakljivim blagom vred v Italijo, proti temu mi nimamo čisto nič, pa morja mi na noben način ne moremo pogrešati. Pametni Italijani bodo menda opravičenost teh naših argumentov sami sprevideli. Saj mi nismo nikakor tako fanatični in neliberalni, da bi ne mogli sterpeti, ako Italijani in drugi tujei po naših lukah kupčujejo, pa tega ne pustimo, da bi nas ti tujei čisto odrinili, ali nad nami gospodovali, ali celo našo zemljo za svojo proglaševali. Z ravno tisto pravico, kakor Trst, bi smeli Italijani tudi Aleksandrijo v Egiptu ali Odeso v Rusiji za se tirjati, kjer se tudi mnogo laški govori, in vendar bi se vsak smejal, ako bi kaj takega zahtevali. Bodite tedaj pametni in ne gojite takih sanj, ki se nikdar izpolniti ne morejo!

Politični svetozor.

Pogoji mira med Francozko in Nemško so sklenjeni. Francija odstopi Nemcem Alzasijo in nemški del Loréne z Metzom vred; trdnjava Belfort pa ostane v francozkih rokah. Vrh tega plačajo Francozi 5 milijard frankov (na blizo dva tisoč milijonov goldinarjev). Dokler ne bo ves denar plačan, bodo obsedeli Nemci v nekterih krajih. Zdaj je samo še na francozkem državnem zboru v Bordeaux, da te pogoje sprejme, kar bo brez dvombe tudi storil, ker je večina monarhična in za mir. Republiškanska manjšina pa bode bojda glasovala zoper mir, kakor se pravi "ad captandam benevolentiam", to je da se prikupi narodu. Iz tega se vidi, da v francozkih sreih še zmirom nevgasljiva

tudi dvajsetih, ker o tem ni rad govoril, — je skoval dva verza; pa kronika nam ju ni prihranila; zares prevelika izguba zanj in za nas, kajti on bi bil že lekho dospel do druge stopnje na lestvi neomejene slave, in mi bi ga morda slavili, kakor slavè modrega Ben-Akibo zarad večnega njegovega izreka: "Es ist schon alles dagewesen"!

Pa ljubeznjiva bralka! ti si gotovo že radovedro izvediti, zakaj je bil moj prijatelj Štefè nadepolen mladeneč.

Cuj torej, on je bil dober govornik in skrivni pisatelj. O njegovem pisateljskem delovanju sicer ne vem veliko govoriti, ker se je vselej našemal, kadar je kaki revolucionarni dopis poslal med strmeči svet, njemu gotovo koristna, nam pa neljuba lastnost; pa vendar smo ga kmalo uganili, saj tak ko on, bila je tudi njegova pisava. In tako karakteristične osebe niji zlahka videla, kakor je bil moj Štefè. Ko sem ga prvokrat srečal, obstal sem nevedoma, ter gledaje za njim dejal sam pri sebi: Bes te lopi, če nij to Slovenec.

In bil je; dolga suknja, kratke, široke hlače, okorni veliki črevlji: vse to ga je izdalo. In kakoršna njegova oseba, taki njegovi spisi. Ako je bila

zima, pisal je o snegu in ledu, ako je bil pust, pisal je o navihanih in našemanih gizdalinih, bog mu grehe odpusti, čuden človek je bil. A vendar je bil nadepolen mladeneč.

Lepega spomladnega dne sprehajala sva se, Štefè in jaz, po gozdu, ki je ograjal rodovitno polje krog malega mestica, najine domačije. Štefè je bil danes z nekako vzvišenimi čutili obdaren, zakaj, ne vem.

Priprosti kmet, bi sicer djal, da ga je luna trkala ali jaz taci trivijalnih misli nijsem mogel gojiti temuč sem molče spremljal svojega prijatelja, ki je neprenehoma govoril, sedaj o svojih uzorih, sedaj o surovosti človeštva, sedaj o svojej najljubšej stvari: o prihodnjem poklicu ženstva. Fanny Lewald naj gre spat sè svojimi mislimi, prekosil jo je Štefè. Da pa se naše ljubeznjive bralke ne mučijo preveč ž radovednostjo, povem jim sicer samo eno misel Štefetovo, pa ta jim bode zadostila.

"Po njegovem mnenju ženske ne smejo pisati — zaljubljenih pisem; to pa zato, ker je Štefè že malo taci prejel. Govoril je torej moj prijatelj potomoma o teh rečeh, tako dolgo, da so me vendar jele ušesa boleti ter sem mu prav prijazno dejal: "Štefè, menda te res luna trka,!"

jeza in srd do nemštva prevaguje, in da bo med Francozko in Nemško le tako dolgo mir ostal, dokler si Francozi ne morejo pomagati; brž pa, ko nekoliko k moči pridejo in okrevalo, bodo zopet planili nad Nemce. Že zdaj se pogovarjajo, kako se bodo oboroževali in pripravljali za novo vojsko po storjenem miru. — „Zastava“ nasvetuje, naj bi se sešli zastopniki vseh avstrijskih Slavenov in Rumuncev na Dunaji ali v Pešti v konferenco, v kateri bi se pogovorili o svojem skupnem postopanju proti Magjarom in Nemcem v Avstriji. Tudi nasvetuje naj bi se ustanovil časopis kot organ cele avstrijske opozicije.

Mi bi svojo neodločivo mnenje izrazili takó, da dunajski ali peštanski zrak ne bi bil vreden za tak shod; Praga bi bila bolj pripravna. Omenjeni časnik pa bi le tačas prosperiral, ako bi bili vsi opozicionalni narodi v vseh državopravnih vprašanjih ene misli, kar žalibože do zdaj še ni bilo.

Na vzhodu stvari zorijo. Srbija je neki že predlagala pismeno Turku, naj jej odstopi z lepa Bosno in Hercegovino. Ker bo pa Turčija brž ko ne odrekla, bo moral pa meč odločiti. Črnogorci se bojda tudi močno pripravljajo za boj, in v Cetinji izhajajoči „Črnogorac“ piše v tem smislu rekoč: Meč je Slavenom svobodo vzel, meč jo mora zopet nazaj dati. Kmalo bodo turški Slaveni rešeni turškega jarma „ako Bog da i sreča junačka.“

Prav imajo tisti, ki pravijo, da se Nemčija ne bo zadovoljila s svojimi sedajnimi mejami, ampak, da bo skušala svoje železne roke še po drugih deželah raztezati, ki niso nemške. Znano je zadosti, da špekulirajo na polovico Avstrije do Jadre, tudi o njih poželenji po Holandskem, po Luxemburgu in po ruskih provincijah na baltičkem morji smo že slišali; nezaslišano pa je do zdaj bilo, da mislijo tudi na anektiranje, danskega „Jütlanda“ in otoka Islanda. V „neue freie Presse“ smo zagledali tak pruski „fühler“ v podobi dopisa iz Londona (naj brž je bil v Berlinu skovan), v katerem se pripoveduje, kako Danci v Jütlandu in Islandu slabo gospodarijo, da so vsi tamošnji prebivalci nezadovoljni, in naposled se svarijo Danci, naj pazijo, da še teh krajev ne zgubijo. — Čemú bo Nemcem

neplodni Island, bi ne mogli razumeti, ako bi ne vedeli, da si mislijo ustvariti tudi veliko parobrodje, kakor druge veledržave, in Island ima biti ena izmed kolonij in ladjostaj, ktere si mislijo pridobiti.

Novo ministerstvo do zdaj še z nobenim činom ni pokazalo, da hoče biti Slavenom pravično.

Govori se, da bi imel priti cesarjev brat Karl Ludwig za ministerskega predsednika. „Slovenski Narod“ se boji, da bi v Avstriji ne vpeljali zopet absolutizma. Pa saj je za nas Slovence skoraj vse ena figa, in potem saj je takò v Avstriji vse le provizorično.

V državnem zboru se nemški poslanci prav širokoustijo. Poljaki po stari navadi omahujejo med centralisti in federalisti, od naših pa ne vemo, če so tam, kajti do zdaj še ni bilo brati, da bi bil kateri kaj zinil.

Na Dunaji se je sešel te dni nek nemški „Partheitag“, v katerem so se prežvekavale stare fraze o opravičenosti gospodarjenja Nemcev v Avstriji.

Trst in okolica.

Te dni smo imeli priložnost pogovarjati se z veljavnim okoličanom zastran Trsta in okolice. Misli, ki jih je mož izrazil, se nam zdijo važen glas iz občinstva, zatoraj jih tukaj kolikor mogoče vestno posnamemo: Daca, je rekel, je zmirom viši. Čisto nas bo spravila na beraško palico. Govorilo se je, kako bi se dasa predručala, da bi ravno vbogih takò ne tlačila. Slovenski poslanec g. dr. Nakič je predlagal, naj se zniža daca na vino in meso. Jaz pa mislim, da bi po tej poti nič ne bilo pridobljeno. Kajti če je na vinu velika daca, je vino drago; tej sitnosti se pa vsak lahko ogne s tem, da ga ne pije. Ravno taka je pri mesu. Če se pa zniža daca pri vinu in mesu, se mora kje drugod povišati, in znabiti ravno pri takih stvareh, ki so vsakemu človeku neobhodno potrebne, na pr. prebivališče i. t. d. Edina daca, ktera bi revnih ne zadela, bi bila ta, ki bi se nakladala na „luksus“ na pr. na ekvipaže, nepotrebne pse, žamet in svilo i. t. d.

„Kaj“? odgovori, kakor bi se hotel razkoračiti nad menoj, a kmalo se mu zvedri obraz, ter patetično pravi: „O, to je genijalna beseda! Kaj je Caesarjev izrek: „Jacta est alea“, kaj Ludovikov „l'etat c'est moi“, proti njej? kaj „welche wendung durch Gottes fůgung“, in kaj slavnega Sveteca: „ta je prva“? kaj je vse to proti tem trem besedam: „tebe pa trka“? Oj, ko bi tje pred cara Viljelma stopil kedo tedaj, kedar jezdarji mogočno čez krvavo polje, kjer leži tisoč in tisoč prijateljev in sovragov bledih, mrtvih, čez krvavo polje, kjer se mori cvetoči zarod dveh slavnih solnčnih dežel, upanje preteklosti, podpora prihodnosti, med tem, ko se žari v zatoku večerno nebo, in v neizmerni višini jamejo migljati neštrevni broji večnih zvezda, in tiho in mirno, pa vendar tako jasno in krepko govore: mir, mir; oj ko bi takrat stopil kedo pred cara, ter mu dejal: „Ole Vilm, tebe pa trka.“! Ali bi ne bila to žalostna, prežalostna resnica?“

Tako je govoril moj Štefě, kar „zavrtil se urnih krač“ — saj imel je dolge, — ter pogleda ostro mene, li ne bode bral iz mojega obraza svoje pohvale.

Čeravno me je silil smeh, vendar ga premagam, ter jamem žvižgati napev znane narodne pesmi:

»Na laškem puške pokajo, —
Na kranjskem pa matere jokajo
Pa zakaj?
O Źulaj, Źulaj, Źulaj!“ —

„Da, Da, jame Štefě urno govoriti, tudi to je izvrstna misel; kadar berem imena kacih novih ministrov, kadar čujem govore naših poslancev, kadar čutim teže kake nove postave, — vselej se spomnim 24. rožnika 1859. leta, ter jamem peti; „O Źulaj, Źulaj!“

In naš narodni napredek? Kedaj se bodo vršile naše sanje, kedaj bodemo smeli stopiti ko sorodniki v vrsto družih rodov? O Źulaj, Źulaj!“

Tako je tarnal moj prijatelj, jaz pa sem molčè korakal na njegovi strani.

„Veselite se življenja,“! je dejalo sv. pismo, saj ni vedelo, kako se jedò pentametri.

„Velikih mož nij več na sveti, ker svet, je sam velik postal“ je govoril slavni Castelar; saj nij poznal mojega prijatelja Štefěta.

— ič.

Takih davkov pa nikjer v celej Evropi ni, toraj tudi ni misliti, da bi jih prevzeli naši bogatini.

Kje pa tiči uzrok velike dace? V velikih mestnih stroških. Le ko bi mestni magistrat manj potrosil, bi se mogla daca znižati. Kam vtakne magistrat denarje? Največ se jih menda prime mestnega tlaka in mestne svečave. Ko to preiščujem, se mi zmirom zdi, da se moramo poprijeti zopet misli, da se mora okolica od mesta ločiti. Kajti za velike stroške, ki jih dela mesto, mora tudi okolica svoj del dati ako ravno ima od njih prav majhen dobiček.

Kaj ima okoličan od tega, če je mesto lepo razsvitljeno in če ima lep tlak po ulicah? Trst naj se kinča in lišpa, kolikor mu je drago, in kakor se tako imenitnemu mestu spodobi, pa Trst naj tudi premisli, da je lepota draga, in da ni galantno ako si jo pusti plačati od naših žuljev. Okolica ločena od Trsta ne bo delala tolikih potrat, za to pa tudi tako velike dace ne bo nakladala. Na to pa nekteri izmed nas ugovarjajo: „Mi od mesta živimo, mi smo na mesto navezani, in moramo z njim v miru in slogi živeti.“ To so pa prazne besede ljudi, ki bi si dali iz gole servilnosti po glavi hoditi. Saj o tem ni govora, da bi ne smeli z mestom v miru živeti, pač pa o tem, kako bi se rešili mestnega očmovanja.

Prazna je tudi tista bojazen, da bi nam meščani ne dali več zaslužka. Pač ste slepi, ako mislite, da vam dajo zaslužek za to, ker vas ljubijo! Dajo vam delo zato, ker vas potrebujejo; saj se tudi konju vrže vsak dan nekaj sena ali slame, pa ne za to, ker je potreben, ampak za to, da more še dalje delati in gospodarju služiti. Če bo laški trgovec na zbiranje imel med laškimi in slovenskimi delavci, bo gotovo laškim delo dal, in le, ker laških ni zadosti, je primoran, rabiti tudi Slovence. Ravno tako meščanke ne dajejo okoličankam perila za to, da bi jim dale zaslužek, ampak za to, ker so same prenemarne, da bi prale.

Taka je pri vseh opravilih. Zatoraj bodo okoličani ravno toliko zaslužka imeli, ako se loči okolica od mesta, kakor zdaj. Ni misliti, da bi Tržačani iskali drugodi delavcev, in da bi jih dobili ker jih povsodi sami potrebujejo.

Pa vzemimo to neverjetnost za resnico, da bi najeli na primer napuljske (neapolitanske) „lazarone“ za delo, ali jih bodo mogli tako rabiti, kakor Slovence? In če dobijo res take, ki se dajo rabiti, kaj mislite, ali mi ne moremo napraviti Tržačanom še hujšega „strikes“? Kaj bi bilo, če se mi pogovorimo, da jim ne damo mleka, zelenjadi in druge prikuhe v mesto? Ali bodo te reči za drage denarje in po dolgem potu pokvarjene hoteli sprejemati? In ali bodo te stvari tudi v redu in zadosti dobivali? In kaj bi bilo, če bi nobena okoličanka ne hotela nič prati? Kako bi se mestne „signorine“ držale, ko bi morale svoje umazane cunje same žehtati in prati? In kako dolgo bi to pretrpele? Mi bi skozi par mesecev ne poginili glada in gotovo bi meščanom poprej zmanjkalo potrpežljivosti, nego nam.

Iz tega se vidi, da so meščani ravno tako odvisni od nas, kakor mi od njih, in da se nam njihove jeze ni bati. Jaz toraj zmirom pravim, naj se loči okolica od mesta.

Takole na blizo je govoril mož, in kdo bi mogel reči, da nima prav? Tudi v narodnem oziru bi bilo s tem veliko pridobljeno, ker bi se ne bilo treba pipati z magistratom za narodno ravnopravnost po šolah in uradih.

D o p i s i.

Iz Rojana 1. marca. — Dovolite, gospod vrednik, da pišem nekaj vrstic v pojasnjenje. „Narodov“ dopisnik iz Gorice (ne dopisnik, ampak poročilnik odbora „Soče“. Opomb. vredn.) je namreč rekel, da se mi tržaški Slovenci nočemo združiti z goriškimi, da bi izdajali časnik, ki bi izhajal vsak teden. Ko so prišli goriški gospodje k nam, in smo so pogovarjali zastran tega, smo bili vsi ene misli, da je nam vse enako, ali izdaja časopis g. Raič, ali Goričani, da ga le imamo. Tedaj mi nismo nič rekli, da se nočemo združiti, ampak rekli smo, naj se zmenijo g. Raič in tisti, ki mislijo v Gorici list izdajati, med sabo, ker to nas bralce nič ne briga, kdo list piše in kje izhaja, da je le dobro pisan. Nek-

Pisma z Dunaja.

IV.

Gospodičina! Tedaj nesli ste ga, pustà? Ali se Vam kaj zdeha po njem, jeli pri Vas v kaj dobrem spominu?

Pač, kako hitro se spreminja ta božji čas! Včeraj ste še plesali, se radovali, dovoljena Vam je bila še tako abotna igrača, danes pa se že črno oblačite in greste po pepel.

Pustni torek in pepelnična sreda, kak razloček: Dvanajsta je odbila in v enem dihljaji je odstopil že obnemogli pust vse pravice svoje nevesti, pepelnični sredi, ter njej izročil hišno gospodinjstvo. V hrupu in šumu, kakor obsojenec na smrtje dal svetu slovò, a da bo h letu še z večo slavo od smrti vstal.

In Vi žalujete, ter se črno oblačite! Ne vem, ali Vam pustni spomini tako življenje grenè, ali je to le iz navade. Nikakor bi Vam jaz tega ne svetoval, izgled naj Vam bo Dunajčan. Če mu tudi voda do grla sili, vendar je „židane volje“. Pusta je sicer tudi on pokopal, a kaj ze zmeni sato. Pleše in raja zdaj kakor prej, le s tem razločkom, da

je zabava še le zaj prav domača-gemütlich. Če tudi ga Klinkowström in drugi pobožni očetje v cerkev vabijo, kaj mu je mar? Da, Dunaj je brezbožen, in nema toliko blazega čutila, da bi po ranjih žaloval. Še mojega prijatelja, ki je bil nekdanj tako goreč katoličan, da je slovenske stariše svaril, naj svojih otrok nikar na brezbožni Dunaj ne pošiljajo, še tega je Dunaj jako spridil. Jako malo se zmeni za svetí čas, veseli in zabavlja se, kakor vsaki drugi Dunajčan, obiskuje še vedno maškerade in druge plese; v svojej nerodnosti še sam kaj poskusi. Te dni so ga našli pri Schwenderji. To nij kar si bodi!

Sicer ne bodimo mu krivični, on dela sedaj študije, in slovenski svet bo gotovo strmel, kedar jih bode pribočil. Saj je svoje dni sam rekel, da bi jo bil kedaj že v semenišče potegnil ko bi ne bilo tako zaprto, in ko bi ne bila njegova delavnost preveč omejena. Me umejete?

Da, Dunajčan še vedno pleše in nori. Znano Vam bo menda, da tukej vsaki stan za-se svoj ples napravi. Velikanski plakati po mestnih zidovih nananjajo to jako na debelem.

Še perice neso hotele letos za drugimi zaostati, in pripoveduje se, da njih bal je bil eden najsičaj-

teri možje so tukaj tudi menda obljubili, da bodo skušali dobiti takih, ki bi h kavciji tega lista kaj pripomogli; ne vem, če so kaj dobili. In če niso nič dobili, mi drugi ne moremo za to.

Ne vem toraj, kje je goriški dopisnik tisto pobral, da se mi nočemo združiti z goriškimi Slovenci.

Iz goriške okolice 1. marca. M -- ev — („Soča“ in narodni napredek.) Naše vrlo pol. društvo „Soča“ je imelo 23. p. m. svoj občni zbor pri „zlati zvezdi“, na trgu sv. Antona. Na dnevnem rédu so bile te točke:

1. Volitev enega odbornika. 2. Razgovor o Ljubljanskem programu zastran jugoslavjanske zveze. 3. Sporočilo odborovo zastran, osnove političnega tednika za Primorske Slovence. 4. Razgovor o pismu, ktero so razposlali italjanski poslanci svojim volilcem v opravičenje svojega iztopa iz zadnje seje deželnega zbora. Razvidno je toraj, da je bil zbor res velike važnosti, ter za nas Primorce zelo zanimiv. Najpred je vrlo predsednik zbrane družbenike pozdravil, ter ugovor, zakaj da se je občni zbor tako kasno snidel, opovrgel obžalovaje in kazaje na ovire, zaradi katerih ni bilo pred mogoče občnega zbora sklicati ter se obilnega števila družbenikov nadjati.

V odbor na mesto odstopivšega dr. Abrama se je volil z večino glasov (22) dr. Jakopič. V g. dr. Jakopiču je dobil odbor novo in vrlo moč, kajti omenjeni odvetnik, akoravno je bil še pred nekaj leti, (on je namreč rojen Kanalec in 30 let star, v narodnem oziru nekaj mlačen, je vendar od nekaj časa sem odločen narodnjak ter se v slovenščini nevtrudljivo pri g. Lavriču vsaki dan vadi. Drugo točko je prav izvrstno razpravljal naš vrlo predsednik, dokazovaje gmotne in duševne koristi, ktere bi naš narod še posebej v jugoslavjanski zvezi vžival in da bi ona zveza tudi samo federalistično osnovano Austrijo okrepčala ter bila močna trdnjava proti njenim protivnikom na jugu in da bi elo u slačaju razpada osmanskega carstva ostale brate unkraj Save na se vlekla. Vsi nazoči družbeniki so to točko nav-

dušeno in enoglasno potrdili, ter se za jugoslavjansko zvezo, se ve da z habsburško vladarsko obiteljjo, izrekli. Da bi le hotla naša Austrija to zvezo ovažiti ter spoznati, kaj je njej in nam v sréčo in slavo!

O tretji točki, osnovi pol. tednika za Primorske Slovence, je poročal g. Dolenee, ter kazaje na ovire, naj se za sedaj začne z 14 dnevnim listom, a za tednik da najseneprenehoma nabirajo novci za vloženje kavcije. List začne že s prvim aprilom ali pa naj dalje z 1. majom izhajati z trdno nado, da se bode kmalo v tednik spremenil. Za vrednika bo odbor skrbel.

O četrti točki je govoril g. Ernest Klavžar, družbeni tajnik, deželni uradnik in vrlo narodnjak v vsacem oziru, ter je pobijal jalov izgovor, zaradi kterega so laški poslanci v seji lanskega dež. zbora izstopili, in da so one tobožne koncesije, ktere so nam laški poslanci od 1861 l. sem dajali, ničeve, ter le pravice ktere mora vsak ravnopraven narod *eo ipso* vživati. Vse to pa kaže, da mi in oholi Lahoni nikakor pod en klobuk ne spadamo, in da ravno zaradi tega nam je za naš obstanek zjedinjena Slovenija in potem Jugoslavija neobhodno potrebna, ako nečemo kot narod politične smrti za vse veke vmreti. — Naši vrlo poslanci bodo tudi svoje delovanje v preteklej sesiji dež. zbora svojim volilcem nasproti opravičili in laške poslance zaradi njih opravičevalnega pisma na laž postavili. Živili naši narodni poslanci in vrlo „Soča“.

Tudi v naši goriški okolici se narodnost dobro razcvetuje. Ta pustni čas se je odprla mirnška čitalnica in tudi dornberžka čitalnica kaže, da svojemu poklicu zadostuje. Odprla se je poslednja 20. novembra pretečenega leta, o kterem so naši domači fantje in dijaci z pervačkimi*) vred, pokazali, da jim ni narodnost le puhla fraza. Čudno je res bilo videti, kako so se naši domači dijaci in fantje združene županije na odru kot že izurjeni diletantje obnašali, v začudenje vseh nazočih. V igri „Županova

*) Dornberg in Pervačina je pod enim županom, vzlim g. Krševanom, združena občina. Pis.

nejših. Kletarji in fiakerji pa, ki so bili celi pust z delom preveč obloženi, si jo hočejo sedaj plačati. Posebno je ples zadnjih imeniten, ker na njem se glasovita fiaker Milli v celem svojem veličastvu prikaže. To Vam je ženska!

Ali Dunajčanje so tudi praktični. Povodenj jim je veliko škode napravila, a mnogo tega, če že vsega ne, hočejo poravnati s plesi. Zatorej se čita sedaj skoro na vsakem oglu: Danes tukej in tukej ples, čisti dohodki so namenjeni nesrečnežem! Nij to lepo, nij praktično? Dva dobička ob onem: mnogo veselja in dobro zavest, da je stem ubogim pomagano. Kedaj si bo upalo slovensko ljudstvo kaj tacega v štiridesetdanskem postu?

Pust nam je odnesel zimo, post pa prinesel prijazne dnove. Vse kaže, da vijolice neso daleč. Jaz sem tudi že pesmico v ta namen zložil, napis ima originalen: „o žlahtnih postnih vijolicah“; pesmica šteje 14 vrst, in vendar nij sonet. Vem da bi jo Vi radi čitali, a naravna pot do Vas mi je zaprta, po „Primorci“ pa jaz ne maram. Do zdaj imam ime slavnega listkarja, priča so temu posebno moji tovariši, kterim so ta pisma večkrat po celi teden edina, če ne telesna, saj dušna paša. In ko bi kot

pesnik stopil na javno cesto lahko bi še to slavo zgubil. Vrh tega se pri nas pesniki množè, kot gobe po dežji. V novejšem času so se zopet prikazali na slovenskem obnebji. Menda ste dobili najnovejša dela našega Koseskega.

Kako, ste jih s težkim srcem in mokrim očesom iz rok položili? Radoveden sem, kaka je Vaša razsodba; tudi jaz imam že razsodbo o njih, a zapisati Vam je ne smem in nečem, dokler mi ne dojde od ljubljanskih literatov posebno privoljenje, po katero sem že pisal.

Čudno je to, da smo mi Primorci v tem slučaju tako odvisni od Kranjcev, in vendar lahko trdimo — če je to naš ponos — da je Koseski bolj naš, nego njih.

Še drugo poetično delo mi je došlo za 30 krajcarjev. Romantična melodrama je in glasi se: „Vojska in Mir“. Spisal jo je eden „nadepolnih“. Ta „nadepolni“ je imel lepo misel, in misel je ostala le misel.

Če je g. pisatelju „romantično“ čudna neverjetna zmes, ki nema ni glave ni noge, če mu je romantično toliko kot nemogočnost, po tem jo je jako dobro zadel. Ko bi človek ne vedel kaj g-

Micika“ so 19. februarja vsi izvrstno igrali, tako župan V. Gregorič, ki je le ljudsko šolo dovršil, potem Matilda Možetič, osmošolec, Fr. Furlani, kateri je rolo „Glažeka“ nedosegljivo izvrševal. Ti so vsi iz Pervačine, čije rodoljubi so še preslabi svojo lastno čitalnico osnovati, dornbržki pridružili, da tista tem krepkejšo napreduje. Znano je, da so vsi volilci dornbržko-prvačke občine Lavriča za poslanca volili in tudi g. Faganela, samo župan ni poslednjega zaradi nekšne osebne „antipatije“ voliti hotel, kar pa sedaj nič ne dè. Res je sicer, da je naš župan vrl narodnjak, in da ga v občie vsi štujemo, pa žalibog je tudi res, da odsihmal, ko ga je „Slov. Nar.“ o časa volitev po pravici malo oštel, se odteguje sejam „Soče“, pri kateri je bil proprej ud. Na svetu je že tako, da sleherni ima svoje bodi si sebične ali druge sebi dopadljive nazore. — Toliko za sedaj, drugo pot še kaj več o tem. Zdravo Vam, ki o bregu valovitega tržaškega zaliva stanujete.

Iz Krojine v goriškej okolici 26. sveč. — Že dolgo se nisem tako dobro imel, kakor o pustu v dornberški čitalnici. Bila je beseda s plesom. V čitalnici se je bilo nabralo mnogo občinstva. Prišel je veselico g. Vodopivec; razlaga nam veliko iz pesniškega zaklada, ter tehtno povdarja, kako bi dobro bilo stare narodne pesmi pobrati in ohraniti. Zagrinjalo pade, se vzdigne in zopet pade.

Za vsako točko se je vrstilo petje. Zadnja točka je bila šaloigra „Županova Micka.“ Nar bolje sta svojo nalogo izvršila gosp. Furlani in gospodična Možetičeva; tudi g. Sinigoj je izvrstno igral. Potem pa smo se zavrtili veselo in urnih nog par za parom, kakor bi bil duh Preširnov vsacemu posebej na uho klical: „Le hitro, le hitro vrtite petè!“ Ura odbije polnoči, štepe napreže sivčeka in hajd domu! — Pa zmirom se še rad spominjam tega veselega dneva.

Iz Koroškega 20 febr. Tukaj ti pošljem dragi „Primorec“ nekaj vrstic iz Koroške, na katero se Slovenci tako malokdaj spomnijo. Slovenci pa

nimajo prav, da nas koroške brate tako zanemarijajo, ker tukaj so rezidirali slovenski vojvode. Zdaj nas je pa tuji živelj čisto premagal, le v južnih gorah še nekako prosto dihamo, na polji pa, in na celej nemški meji nas tlači nemška mōra. Nemškutarija je že davno obsedla vsa mesta in trge in zdaj se počasi pomika tudi v vasi.

Mi smo slabi, drugi Slovenci nam pa ne pridejo v pomoč. Vendar se je od-zadnjih dveh taborov precej zboljšalo. „Trdnjava“ se tudi krepko poganja za naše pravice. Tudi celovska čitalnica je zopet oživela. Od čitalnice v železni Kapli pa sam ne vem, ali še živi ali ne. Kolikor jaz tisti kraj poznam, bi rekel, da bi se lahko oživil za narodno reč, ko bi bil pravi mož, da bi kmete podučil in navdušil. To je naša reva, da nam bolj, kakor vsem drugim Slovencem, narodne inteligencije manjka, ker mladina učeča se na celovski gimnaziji ni poznala narodne ideje in se je nam potujčila. Zdaj se je ta reč zboljšala in slovenski duh tudi na celovski gimnaziji živi. Pa dolgo, dolgo bo treba delati, preden dospemo mi Korošci samo do tiste stopinje narodnega duha, na kateri so drugi Slovenci. — Hudo zimo imamo letos, v nekterih krajih so se prikazali celo volkovi.

Drobtinice.

(Oklic). Nevarnosti, ki žugajo naši narodnosti in naši veri, opominjajo nas, da mislimo na pripomočke, s katerimi nevarnostim odidemo, in da se ozremo po vzrokih, iz katerih izvira naša slabost. Naši rodoljubi delajo brez vztrajne podpore in večidel brez zveze osamljeni in v tej osamljenosti brez pravega vspaha. Večini ljudstva še preuborno tekò viri pravega spoznanja o njegovih pravicah in dolžnostih, to posebno zato, ker se dotične politične novine prodajajo po ceni, ktere vsakdo ne zmore. Dušnim močém višje stoječih vsled tega pomanjkuje spodbuje, pa tudi polja za občekoristno dušno delovanje. Ker ni zaupanja in poročstva, da bi se denar primerno porabljeval, pogrešamo materjalne pod-

pisatelj misli, bi ga sem ter tja jakò krivo sodil. Le en primer: V uvodu se čita:

„Na paši, v boju na prestolu, v ječi,
„Povsod mi ena želja je sledila:
Da prisijo...“

Mu li verujete, kar pripoveduje? Da bi bil g. Turkuš kedaj na prestolu, nesem še v nobenej zgodovini čital, ali pa je ona dežela svetu popolno neznana.

Moja dobra mati — bog jej daj zdravje — so mi vselej očenaše priporočali, kedar ne morem zaspati, Vam pa svetujem najnovejše slovenske pesniške izdelke, čitajte jih, in ako to knjigo v roci, ne zapite, potem niste več za ta svet.

Zakaj Vam pa vse to pripovedujem? Za to, da ne bode te mislili, da Vam jaz kedaj svojo pesmico o žlahtnih postnih vijolicah“ „pošljem po Primorci.“ Kedar se bova pa zopet sama pod zeleno murvo pogovarjala, takrat Vam jo prečitam, in če tudi Vam ne bo dopadala, kaj zato? Pred svetom bom še vedno slaven feuilletonist, od Vas pa tudi za slabo pesmico gotovo krepak poljub dobom. Kaj ne?

K. K.

Njo prašajte!

Zvezde gledajo prašaje
Doli z jasnega neba:
Kaj je tebi, blede tujec?
Kdo je kriv tvojih solz?

In prašaje krog po polji
Rožice mi migajo:
Kaj blede ti tvoje lice?
Kaj solzé ga oblivajo?

Sestro svojo poprašajte,
Zvezde jasnega neba!
Sestro svojo poprašajte,
Rože širnega poljá!

Ona naj pové vam, kdo je
Kriv, da lice mi blede;
Ona naj odgovor daje,
Kaj se mi okò temni.

P — P—

pore; saj pa tudi nima nihče pooblastila tako podpora tirjati in sprejemati. Te neprilicne okoliščine ovirajo pogum in napredek. — Da bi jih odpravili, sklenili so podpisani ustanoviti tiskovno društvo, ki bode imelo svoj sedež v Mariboru. Po naših mislih naj bi društveni odbor ustvaril pripomočke in središče za narodno agitacijo, ki bi se imela enotno vrediti; on bi naj zbiral dušne in materialne narodove moči, da bi jih potem zopet rabil narodu v prid. Društvo ima namen, dobre spise in knjige med ljudstvom razširjati, ter razširjanje slabih spisov zavirati. Po naših mislih, ktere tú oglašamo le kot násvet, naj bi si društvo pred vsem pridobilo že obstoječe politično-gospodarske novine „Slovenski Gospodar“, ktere bi dobro vredovane po kolikor mogoče nizki ceni mnogoštevilnejše med ljudstvom razširjalo. Zato je treba denarnih pripomočkov, in da se ti dobodo ter posameznim breme olajša, treba, da se jih udeleži mnogo. Društveni odbor je pooblaščen sprejemati denarje, in društvo, čegar udje imajo pravico voliti si svoj odbor, more si tako samo preskrbeti poroštvo, da se bode denar pametno in vestno rabil, kakor to tirja društveni namen.

Da bi se društveni namen lažje dosegal in da bi društvo moglo samostojnejše delovati, imelo bi na dalje nalogo, s časom ustanoviti svojo lastno društveno tiskarnico, in pa podpirati narodne pisatelje.

Sicer se pa z vsem zaupanjem zanašamo na rodoljubje svojih rojakov, ktero plašno ne vprašuje, koliko denarnega dobička bode uloženi denar takoj dajal, ampak ktero z ozirom na občekoristno društveno delavnost tudi nekoliko za domovino žrtvovati zamore. Ker je c. k. namestnija že potrdila društvena pravila, obračamo se podpisani do vseh rodoljubov in jih prosimo, naj to občekoristno početje podpirajo s tem, da v mnogem številu k društvu pristopijo in mu pridobé obilo prijateljev.

Društveniki so ali *podporniki*, ki plačujejo po 1 kr. vsak teden ali 52 kr. na leto; ali *deležniki*, ki plačujejo 5 gld. na leto, ali pa *ustanovniki*, ki razen navadnega doneska (podpornikov ali deležnikov) društvu posodijo 50 gld., ki se jim pa kasneje vrnejo. (Čl. III. § 4.) Podpisane ustanovniške glavnice bi se ne plačale *takoj*, ampak v dveh polletnih obrokih po 25 gld. ali ako bi kdo želel v četrletnih obrokih po 12 gld. 50 kr., in bi se začele še le tedaj iztirjavati, kader bi se bilo vsega denarja toliko podpisalo, da bi se ž njim mogla ustanoviti tiskarnica ali pa začeti ktera druga stvar, ki bi dovolj koristi obetala. Do te dobe, ktero bi imel društveni odbor natančno določiti, naj le bi *ustanovniki* plačevali letni donesek deležnikov, in to zato, da bi društvo tako zadobilo denarne pomoči, ktere neobhodno potrebuje, da si oskrbi svoje prve potrebščine. Po čl. III. §. 6 društvenih pravil dobivajo poleg drugih pravic vsi društveniki one tiskopise, ki se bodo brezplačno razdeljevali; *deležniki* dobivajo poleg tega tudi novine, ktere bode društvo izdajalo, in sicer po nižji ceni, ktero bo odbor določil.

Pred vsem je treba naše ljudstvo duševno povzdigniti in podučiti v političnem, narodnem, cerkvenem in družabnem oziru. Da se ta častni namen doseči more, treba je redno tekočih denarnih pomočkov, treba je pa tudi in to v prvi vrsti, da se začne ljudstvosamo brigati za svoje koristi, kar bode le onda mogoče, ako bode moglo društvo s svojo delavnostjo prodreti v narodovo množico. Prosimo torej vse rodoljube, naj ljudstvu razlagajo društvene namene in

njegove koristi, ter naj pridobé kolikor mogoče društvenikov, da se moremo s združenimi močmi krepko upreti nevarnostim sedanjega časa.

Ob enem razpisujemo *prvo ustanovljujočo skupščino* na velikonočno sredo 12. aprila t. l. v vrtni dvorani hôtela „zur Stadt Wien“ v Mariboru. Na dnevnem redu te skupščine bode stala volitev odborova in sklepanje o gori imenovanih nasvetih.

Kdor hoče društvu pristopiti, naj se oglasi vsaj do 31. marca pod napisom: „Visokorodni gosp. Ferdinand grof Brandis, začasni predsednik“ — ali: „Velečastiti gosp. dr. Ulaga, profesor bvgoslavja, perovodja začasnega odbora tiskovnega društva v Mariboru“.

U Mariboru 6 febr. 1871.

Začasni odbor:

Ferd. grof Brandis. M. Herman, dež. poslanec. Fr. Kosar, dež. posl., korar. M. Modrinjak, horar. Iv. Majciger, gimn. prof. Iv. Pajk, gimn. prof. J. Šuman, gimn. prof. Dr. Ulaga, prof. bogosl. Dr. Iv. Lipold, prof. bogosl. Dr. M. Prelog, vrednik. A. Tomšič, vrednik, Dkd. Fr. Rapoc.

(V *popravek*). V št 24. „Slovenskega Naroda“ je dopis iz Gorice, v katerem se popisuje seja „Soča“, ki je poročal v njej g. Doleneč zastran osnove časnika in rekel, ka se je dogovarjalo v tej zadevi tudi z vrednikom „Primorca“, a da se on ni hotel družiti v ta namem s „Sočo“. G. Doleneč ni bil dobro podučen: Pogovori so res bili, pa to je bilo vse drugače, kakor bi kdo mislil, če tisto Dolenečovo poročilo bere. Ako bi bil vrednik „Primorca“ vedel, da misli „Soča“ list ustanoviti, ne bi bil s svojim konkurencije delal. Takò pa je o tem še le zvedel, ko so bile vabilnice na naročbo že razposlane. Tudi se ni vedelo, kdaj misli in kdaj bo mogla „Soča“ svoj prvi list izdati, toraj si je mislil vrednik Primorca, je nar bolj pametno, da napovedani list izdaja dokler „Soča“ tednika ne ustvari.

Vrednik Primorca je tudi rekel, da prepusti svoje naročnike temu tedniku in da opusti „Primorca“ brž ko bo videl, da se slaga s principi goriškega lista in da ta list na trdnih nogah stoji. S tem je pokazal menda dosti samozatajevanja. Odborniki „Soče“ pa so zahtevali, da naj ali kar opusti svoj list, ali pa naj ga izroči „Soči“, ktera mu bo vrednika izbrala, ali pa naj vsaj postane popolnoma organ „Soče“ (morda zaradi tistih 10-20 naročnikov, ki jih ima na Goriškem). Slabo pozna „Soča“ pojem „združenja“, ako ga tolmači takó, da se mora en del povsem drugemu podvreči. Mi smo bili zmiror pripravljene prostore našega lista vrlemu narodnemu društvu „Soči“ na razpolaganje odpreti, in ako se „Soča“ dozda tega ni hotela posluževati, nismo mi krivi, ampak ona sama.

(*Tržaška pošta*) je poslala na odprto pismo tiskano v našem listu, v katerem se je zahtevalo od nje, naj spoštuje narodno ravnopravnost nasproti Slovincem, gosp. Černy — tu, kot prvemu podpisanemu, nemško (!) notico, v kterej naznanja, da se je obrnila v tej zadevi do ministerstva kupčije. Nemški odlok na slovenski protest slovenske stranke nam je dokaz, kako pošteno jej je mar, da bi vstregla tej pritožbi.

(*Beseda in tombola*). Sinoči je imela tržaška čitalnica besedo in tombolo na korist poškodovanih kraj Narente v Dalmaciji. Več o tem v prihodnjem listu.

(*Zavarovanje*) Po požaru Ričelnove fabrike za predivo v Prošvici na Ceskem je imela zavaroval-

nica „Viktoria“ veliko škode, ker je morala plačati 159.000 gl. odškodbe. „Viktoria“ je izročila natančno celi znesek po svojem vodji Galgocy filiali kreditne banke v Pragi. To vestno izplačevanje je pridobilo „Viktoreji“ mnogo prijateljev, in mnogo českih posestnikov fabrik je vsled te dogodbe prestopilo k „Viktoreji“. „Union“, časnik za zavarovanje, ki to poroča, pravi ob enem, da se je s začetkom tega leta sprejela „Viktoria“ tudi med ruske pozavarovalnice. To razširjenje njenega podvzetja ob pravem času, daje tej zavarovalnici moč in veljavo, da so jej nobene konkurencije ni treba vstrašiti. Slednjič naj bo še rečeno, da je „Viktoria“ ena izmed tistih zavarovalnic, ki mislijo pozavarovalno zvezo za Francozko napraviti.

(Svinčeni podplati). Nemci na Štajerskem delajo priprave, da bodo praznovali zmago Prusov nad Francozi. To je ravno takò, ko bi mi krese požigali, če Rusi kakega sovražnika premagajo.

(Cestni hlapon). V Ameriki so si izmislili hlapon, ki goni stisnen zrak. Tak hlapon je prišel v 30 minutah 3½ angleške milje daleč.

(Povodenj). Na Dunaji je prestopila Donava bregove, in velik del mesta je še pod vodo. Tudi iz drugih krajev se čujejo take nesreče.

(Werndl-puška). Naše nove puške, ki se bašejo od zad, si ni izmislil Werndl, kakor se officialno govori, ampak Čeh Holub, ki je pri Werndlnu v službi.

(Slovenki narod) pripoveduje, kako nadlegujejo njegovega vrednika dan na dan beriči in policaji, ki mu donajajo nemške dopise, on pa jih možato zavrača in pred njihovimi očmi meče skozi okno, akoravno mu pretijo s silo. Ko bi se vsi Slovenci tako branili nemških in laških dopisov bi bili naši birokrati vendar prisiljeni po slovenskem uradovati.

(Norei se iščejo, pa na Slovenskem jih ni), ki bi verovali takim sleparjem, kakor je ta, ki nam je denašnji inserat poslal.

Vabilo na naročbo.

Ker s tem poteče naročnina za prvo četletje, opominjamo uljudno tiste Č. g. naročnike, kateri so se samó za ta čas naročili, naj blagovolijo v teku tega meseca svojo naročbo ponoviti. Prijatelje pa, ki smo si jih do zdaj pridobili, prosimo, naj nam skušajo dopeljati novih naročnikov, da bo naš glas več izdal in da ne bomo brez uspeha napenjali svojih sil. S ponosom smemo reči, da smo privabili v tem kratkem času več bralcev, kakor je bilo pri slabih okoliščinah pričakovati, in to nam je dokaz, da smo na pravej poti in da moramo v tem smislu, kakor do zdaj, naprej pisati. Po svojih skromnih močeh in s podporo rodoljubnih peres si bomo prizadevali vstreti vsem tirjatvam, ki se morejo do nas staviti. Na občinstvu pa je, da nas zdatno podpira z obilno naročbo, k čemur ga tukaj uljudno vabimo.

Primorec velja:

Za celo leto 2 gold. 50 kr.

„ pol leta 1 „ 30 „

„ četrt „ — „ 70 „

Naročnina naj se izvoti pošiljati pod naslovom: „Vekoslav Raič v Trstu.“

Cenik različne robe v Trstu.

Franko kolodvor Trst.

Zaganice kranjske:

od 10 do 14,	1200 ⁴	po f. 68 do f. —
„ 8 „ 9	850	„ „ 38 „ „ —
skurete	1200	„ „ 36 „ „ —
remlji ¾ nemški		„ „ 34 „ „ —

Zaganice štajerske:

od 10 do 14,	1200	po f. 72 do f. —
„ „ 9,	850	„ „ 42 „ „ —
skurete	1200	„ „ 42 „ „ —
remlji francoski ¾		„ „ 40 „ „ —

Zaganice koroške:

od 10 do 14	1200	po f. 82 do f. —
„ 8 „ 8	850	„ „ 48 „ „ —
skurete	1200	„ „ 55 „ „ —
remlji ¾ benč.		„ „ 52 „ „ —

Moka I Kaiser	po 11 f. — kr. cent.
II fein	„ 10 „ 50 „ „
III pol	„ 9 „ 50 „ „
Mundm.	„ 8 „ 25 „ „
„ „	„ 5 „ 50 „ „
Otrobi	„ 2 „ 70 „ „
Fežol rudeči	„ 7 „ — „ „
„ zeleni	„ 6 „ 30 „ „
„ rumeni	„ 6 „ 40 „ „
„ kanarin	„ 7 „ 50 „ „
„ kokos	„ 7 „ 50 „ „
Slive	„ 7 „ 40 „ „
Maslo	„ 52 „ — „ „
Slanina (špeh)	„ 33 „ — „ „
Seno konjsko	„ 2 „ 90 „ „
„ kravje	„ 2 „ 80 „ „
Slama boljša	„ 2 „ 60 „ „
„ slabeja	„ 2 „ 30 „ „
Krompir	„ 3 „ — „ „

Denar denar zastonj hitro Za tiste, ki igrajo na loteriji.

Na gotove terno — solo in klice ena srečka za dva mesca za vsako loterijo le 10 gl. avstr. velj., le 3-5 številka za vsako srečkanje.

Za 1 gl. v 3 urah 67 gl. v klicu

„ 1 „ „ „ 4800 „ terno

„ 1 „ „ „ 240 „ solo

„ 1 „ „ „ 4800 „ terno

Na Dunaji, v Gradcu, Lincu, Pragi, Brnu, Budimu, Trstu in povsod smo zadeli terne, klice in solo.

Angleška tabela za terne s tremi gotovimi (bestimnten) terni velja za vsako srečkanje le 7 gl. netto, z dvema gotovima ternoma velja le 5 gl. Obče priljubljena tabela za kvinterne, kjer pridejo le terni, kvart — in kvinterni, velja 6 gl. Popolnoma garantija.

Na dalje je prišel na svetlo obče priljubljeni **Dr. Farini**, angleški svetovalec za zdravje. Mož 50, 60, 70 tih let zamore to, kar zamore mož 25 tih let. NB. Vsak je še doživel 100 let, ki se je ravnal po pravilih dr. Farinija: in velja le 10 gl. Na dalje imamo slavno in priljubljeno pomado za lase (glanzlockenpomade), naj boljšo pomado sveta, ki vse zamore in naredi v 48 urah tako lepo skravžljane lase, kakor jih noben friseur ne more, in velja le 10 gl. ali 5 tolarjev.

V originalu se te reči dobè samò pri

Rudolf Hofmann N. 7.
in Leipzig.